

En **HJÆLP** til at sige ”**DYGTIG**”

Jeg får stadig flere og flere henvendelser med følgende spørgsmål: ”Kan jeg godt bruge en klikker til at træne min hund med?” Og svaret er altid det samme: ”Ja, i indlæringen kan klikkeren være et godt hjælperedskab, såfremt den bliver brugt rigtigt.”

Tekst: Henrik Vestergaard Hove-Nielsen, jagthundekonsulent **Foto:** Flemming Højer

HUNDE: Inden jeg forklarer, hvordan man bruger klikkeren, men lige så vigtigt, hvordan man ikke skal bruge klikkeren, vil jeg gerne præcisere nogle generelle grundlæggende og meget vigtige faktorer i indlæring og ud-dannelse af jagthund.

Se på hundens respons

Det er altafgørende, at hunden forstår betydningen af positiv forstærkning, altså at hunden forstår, at den bliver belønnet, men lige så vigtigt, at den forstår, hvad den bliver belønnet for. For at forstå dette skal man som hundefører være i stand til at læse hundens signaler, store som små.

Lad mig begynde med, hvorvidt hunden forstår, at den bliver belønnet. Mange hundeejere er af den opfattelse, at bare de siger dygtig til deres hund med en lys og lokkende tone, så opfatter hunden det positivt, og at den dermed bliver belønnet for rigtig adfærd. Det er heldigvis i mange tilfælde også korrekt, men jeg har også oplevet mange hundeførere, som med et forsøg på en lys tone i stemmen siger dygtig, men med deres kropssprog sender et helt andet eller intet signal.

Et eksempel

Det er hundens respons på forstærkningen, altså det, at den forstår og vi-

ser, at den forstår, at den bliver rost for at gøre det rigtigt, der fortæller mig, om en hundefører er i stand til at forstærke sin hund positivt og på det rigtige tidspunkt.

Et eksempel på dette: En hundefører laver øvelsen indkald med sin hund. Hunden kommer glad hjem, og hundeføreren siger dygtig med en lys tone, når hunden er inde ved ham. Samtidig læner han sig ind over hunden, og med hånden klapper han den på kroppen, for nu har den været rigtig dygtig.

Hvis hunden sender tydelige signaler om, at den forstår, at den bliver bekræftet i rigtig adfærd, altså at

Ved træning i indkald starter jeg, når hvalpen er meget tæt på mig. Så kalder jeg på hvalpen, og præcis i det øjeblik, hvor den vender og begynder at løbe hjem, roser jeg den.

Klikkeren kan være et hjælperedskab, specielt i indlæring af lydighedsøvelserne.

komme hjem, så responderer hunden positivt på ros ved tydelige signaler, der viser, at den er tilfreds.

Desværre ser jeg tit, at hunden ikke betragter henholdsvis den lyse lokkende tone og det, at hundeføreren samtidig læner sig ind over den og klapper den hårdt, som ros, hvorfor indlæringen er minimal.

Hvad bliver ”jeg” belønnet for?

Hunden skal dog ikke blot vise, at den forstår, at den bliver rost. Indlæring er, når hunden også forstår, hvad den bliver belønnet for. Derfor er det yderst vigtigt, at man som hundefører forstår at rose (forstærke) den præcise adfærd, som man ønsker. Lad mig fortsætte med eksemplet fra før.

Når hundeføreren kalder på sin hund, hvad er det så egentlig, at han gerne vil rose (forstærke)?

- Er det, at hunden ved indkald vender sig hurtigt om og begynder at løbe?
- Er det, at hunden ved indkald løber meget hurtigt hjem (tempoet)?
- Er det, at hunden ved indkald kommer helt hjem til hundeføreren?
- Er det, at hunden ved indkald kommer helt hen til hundeføreren og kikker på ham?
- Eller er det, at hunden ved indkald kommer hjem og sætter sig foran eller ved siden af hundeføreren?

Først og fremmest er det vigtigt at gøre op med sig selv, hvilken adfærd det er, man vil belønne, for i ovennævnte situationer er mange forskellige øvelser blandet sammen. Jeg oplever hundeførere, som, når de indlærer øvelsen indkald, roser hunden, når den kommer ind og sætter sig. Hvad er det så egentlig, vi roser hunden for? Er det for at komme, når man kalder, eller er det en helt anden øvelse, nemlig ”sit”?

Jeg starter indlæring af indkald, når hvalpen/unghunden er meget tæt på mig. Så kalder jeg på hvalpen, og i det præcise øjeblik, hvor hvalpen har vendt sig og begynder at løbe, roser jeg den. Nu roser jeg så i det øjeblik, den ønskede adfærd indtræder, og dernæst kikker jeg på hvalpen for at sikre mig, at den med sine signaler viser, at den forstår, at jeg roser den. Et af mange signaler på dette kan være, at hunden øger hastigheden, i det øjeblik den bliver rost. Her er det yderst

vigtigt, at den enkelte hundefører lærer sin egen hunds signaler at kende og derved forstår, om hunden er klar over, at den bliver rost.

Klikkeren som hjælperedskab

Når man anvender klikkeren som hjælp til indlæring og sammenholder dette med ovennævnte, vil den for nogle være et godt redskab – specielt i indlæringen af lydighedsøvelserne.

For det første, som nævnt tidligere i artiklen, er det vigtigt, at hunden forstår, at den bliver rost, altså at den med signaler tydeligt viser hundeføreren, at den forstår, at den bliver rost. Klikkeren har samme lyd hver gang, og når hunden har forstået, at klikket er bekræftelse på rigtig adfærd, vil den aldrig være i tvivl om, at vi roser den. Med andre ord: Klikkeren erstatter ”dygtig”, og ikke bare ordet dygtig, men den kan hjælpe med at fjerne alle de mange øvrige ord, man som hundefører anvender, når man roser sin hund, og som mest af alt kun forvirrer hunden.

Tanker tager tid

Fra det øjeblik vi tænker tanken ”ros hunden”, til vi får det ud gennem munden med ord, går der ca. tre-fire sekunder. Derfor oplever jeg mange, som får rost deres hund sent og nogle gange ALT for sent. Fra det øjeblik vi tænker tanken ”ros hunden”, til vi med en refleks trykker på klikkeren, går der helt ned til 1/10 af et sekund. Derfor kan vi med klikkeren bekræfte hunden meget præcist i netop den ønskede adfærd på det helt rigtige tidspunkt, og fordi lyden af klikkeren er ens hver gang, vil hunden vise, at den forstår det.

Det er summen af gentagelser, der giver erfaringen. Når vi med et klik (samme ros hver gang) meget præcist kan fortælle hunden, at lige nu gjorde du det helt rigtigt, kræver det meget få gentagelser for at give erfaringen.

Primær og sekundær

Det er dog vigtigt, at hunden lærer, at klikket betyder dygtig. For at indlære det deler man belønningen op i sekundær og primær belønning. Klikket indlæres ved, at hunden forstår, at når klikket kommer, så kommer der noget bagefter, som den gerne vil have. For at få det optimale ud af klikkeren skal hunden vide, at efter klikket kommer

der en godbid. Klikket vil derfor få betydningen af at være noget sekundært, mens det, som er vigtigt for hunden, er det primære, nemlig godbiddet. Nu vil vi så med klikkeren kunne sige til hunden: I præcis dette øjeblik gjorde du nøjagtigt det, jeg gerne ville have, og derfor får du efterfølgende en godbid.

Eksemplet indkald

I eksemplet fra før vil jeg derfor i indlæringen:

1. Kalde på hunden.
2. I det øjeblik hunden vender rundt og begynder at løbe hjem mod mig, vil jeg klikke (sekundær belønning).
3. Hunden vil nu vise mig, at den forstår rosen, f.eks. ved at øge tempoet, og når den kommer hjem, afsluttes øvelsen i indlæringen ved, at hunden får sin godbid (primær belønning).

Altså ingen andre krav om indlæring som f.eks. komme hjem og sidde, men alene indlæring i at komme, når jeg kalder.

Ikke en kommando

Det er vigtigt at præcisere, at klikkeren i indlæringen kan være et godt redskab i stedet for at sige dygtig til sin hund, men den skal ikke anvendes som en kommando, som jeg desværre fejlagtigt ser den brugt som i enkelte tilfælde. Det har vi fløjten, håndsignaler eller verbale kommandoer til, IKKE klikkeren.

Hjælperedskab

Sluttelig vil jeg for at imødegå misforståelser kraftigt pointere, at klikkeren for nogen kan være en hjælp i indlæringen som erstatning for dygtig, men den skal lægges væk igen, når hunden har opnået kendskab til og forståelse for den enkelte øvelse. Det vil med andre ord sige, at den kan f.eks. bruges i ”indkald”, mens den ikke bruges i øvelsen ”sit”, hvis hunden har opnået kendskab til og forståelse for denne øvelse.

Jeg har anvendt klikkeren på nogle af mine hunde i indlæringen, fordi de responderer fint på klikkeren, altså lærer hurtigt på denne måde, og på andre hunde har jeg aldrig brugt den. Men en åben og positiv tilgang til nyt har aldrig skadet.

Knæk og bræk med træningen.
hvh@jaegerne.dk